

TELEGRAFULU ROMANU

Nº 85. ANULU XVII.

Sabiu, in 26 Octomvre (7 Nov.) 1869.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: în ziua și Dumineca. Prenumeratia se face în Sabiu la expediția foiește pe afara la c. r. postă, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediție. Prețul prenumerării pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. sau pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pe

tră provinciale din Monarchia pe unu anu 8 fl. éra pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, și tieri străine pe anu 12 pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inscrierile se platescu pentru între 1 ora cu 7. cr. și înainte, pentru a doua ora cu 5. cr. și înainte și treia repetitie cu 3. cr. v. a.

Evenimente politice.

In Boemii sunt inca partidele espresu unile in contra cei-lalte. Partidul guvernamental este adus pre măsă dietei unu proiect de lege, in care se incercă a demonstra necessitatea de a tinea strinsu la legile sustatatoré de statu, că la o baza de dreptu publicu a imperiului si in specie a regatului Boemiei; aceea adresa 'si esprima mai departe sperant'a, ca ori ce incercare de a se schimbă constitutiunea sustatatoré, imperatul nu va admite. Aceasta adresa se dice a fi emanatul chiaru dela ministru de justitia Dr. Herbst, ca o balantia in contra pretensiunilor incorecte ale opositiunei nationale cehice.

Totu acum s'a asternut si la diet'a Galitiei unu proiect de adresa, in care se apelăda la corona, ca ei (Galitiani) tenu bucurosu la constitutiunea imperiului, numai sa i lase a face unile schimbări in aceea constitutiune, si sa nui silésca a primi o lege, la care densii n'au contribuitu.

In diet'a din Bucovin'a se facu in dilele trecute propunerea de a se inmultiti alegati, ce au a se tramite la senatul imperiale in Vien'a si de a se orendui tramiteraa loru prin alegeri directe. Comitetul referinte in aceasta causa 'si dedu parerea pentru alegerea si mai departe prin dieta. Deputati romani, anume Nic. Vasilco, Andrieviciu, si Petru, combatura propunerea atât pentru inmultirea, cău si pentru alegerea derépta a loru, careva venindu la votare si cadiu.

Din Dalmatia lipsescu scirile mai acurate despre cursul dileloru din urma. Perderile soldatilor se ascriu mai cu scima numerul celu pre neinsemnatu alorū satia cu insurgenții, căci 18 batalioane, de care s'a scrisu ea operédia in Dalmatia, socotit batalionul cu putinu mai susu de 300 soldati, abea facu la vr'o 6000 soldati, afara de aceea si acesti'a avura a suferi lipsa in proviantu. Ministrul de resbelu a trebuitu sa le procure victualele din Ungaria.

Generalu-majorulu, cont. Auersperg este denuimtu de comandante in contra insurgenților. Dupa sosirea acestui'a in Dalmatia, FML. Vagner, care a operat pâna acum va merge la Zara, unde va concentră tota cărm'a preste trebile Dalmatiei in mân'a sea. In 25 Oct. a emis Maj. Seu urmatore ordonatiune imperatésca, pre tempolu anomaliei acestei'a, pentru tienutulu Cattaro:

"Comandantului armatei in tienutulu Cattaro se da tota puterea executiva in administratiunea celor politice si politiane. Deci toate organele administratiunei publice, dimpreuna cu antistiente comunale voru si supuse aceluia; elu are in ramurile numite de administratiune puterea unui siesu al tierii si pote luă mesuri, cari de altintinta competente nomai ministrului pentru aperarea tierii si siguranti'a publica.

In France i'a trecu 26 Oct., de care se vorbi multu prin jurnalistic'a, ca nu va trece fără sa aduca cu sine eruperea unei rescòle in Parisu. Temerea de armata, de care se ingrigi-se Napoleonu, se dice a fi impededat acésta.

Aici in Sabiu se finira alegerie comunală si scaunale. Dintre liste a două partide, ce a circulat la alegatori, se dice a fi votatul pentru cele facute de sasii "vechi" unu nr. de 700 si pentru cele ale sasilor noi, 300. Cău de nedreptu s'a portat sasii vechi la compunerea acestor liste satia cu români, marturisescu insusi unii dintre ei, cari mai au unu simtu de dreptate:

Iată ce scrie "Hr. Ztg." din 3 Novembre intr'unu articolu, unde descrie cursulu alegelor:

"Nedreptu si fără cuviint'a s'a portat sasii vechi către conciliatiuni nostrii români, a căroru nu-

meru de alegatori se urea la 300, si prin urmare aru si meritatu mai multa consideratune, decâtua ca numai prin 3 individi sa fie reprezentati adeca prin Imberiusiu, dnii Broe si Cristea. Nu prin exclusivismulu seculului de midilocu, ci prin o purtare binevoitóre si drépta către națiunile conlocuitóre sa demonstreze sasii, ca 'si cunoșcu missiunea, afându-se in fruntea liberalismului si a progresului.

Lasa, ca fiecare națiune sa se ingrigiasca de conservarea propria; deoarece apoi o astfelu de tratare a românilor, care este egale cu totala eschidere a loru, numai este o manifestare a datorintei de propria conservare, ci unu ostacismu nerectificaveru, fără considerare, infumuratu si vatematoriu in contra națiunii române.

Români in Mercurea la alegerea de deputati, diitali s'a purtat cu multu mai dreptu si mai cu cuviintia decâtua sasii vechi din Sabiu. Ca a rezultu liste "sasiloru celor vechi" cu o majoritate eclatanta, prelunga tota scaderile compunerei si cu-prinsulu loru, ast'a nu se ascrie bunatati acelora liste, nici influenței compunatorilor aceloru liste, ci numai temerei de sasii "noi", cari priu liste loru a produs o frica panica, ca aru esistă o legatura intre sasii noi, unguri si români, carea aru periclită majorisarea sasiloru vechi.

Unele scaderi ale listei de candidati facute din partea sasiloru vechi intr'unu modu exclusiv se simtu si se condamnă pote, dar totusi se prefera de a se primi, decâtua sa se espuna pericolului de a urmă o impartire a voturilor si prin acésta unu reu alu sasiloru."

Diet'a Ungariei.

Siedint'a din 29 Oct. Presedinte: Somich. Secretariu: La mbor si Buja novics; Prebanc'a ministrilor: Horváth.

Dupa cetera si autenticarea protocoletului siedintei trecute, anuncia presedintele incursele. Mai multi membri predau diferite petiții.

Toate aceste petiții se predau comisiunii de petiții. Albert Németh interpeléza pre ministrulu de comerciu, de are scire despre aceea, cumca in oficiul postalu din Tisza-Nána s'a pardutu o epistolă ingreiată cu 6000 fl. a casei comerciante din Pest'a los. si Gabr. Deutsch; ca maiestrulu de posta de acolo Aless. Török inca e in prepusu la perderea epistolei, si déca e inscintiatu despre acésta, aplicatul e, a poruncit o cercetare energica in afacerea acésta si a spune in fine, ce cause l'au indemnata a incredintă oficiulu de statu unui individu cu renume asiă reu, cum e numitulu maiestrul de posta?

La motivarea interpellatiunei acestel'a vorbitoriu fu intreruptu prin strigări cu patima din drépt'a, de căte ori venea vorba despre renumele celu reu alu maiestrului de posta.

Dupa acésta se cetește raportulu comisiunii verificatorie stabile. In sensulu aceluia suntu verificati definitiv deputatii Theodoru Salamon, Géza Henter, Alessandro Környedy, Carolu Antalify, Dem. Horváth, B. Albert Bánffy, Emericu Hodossy si Michael Tormassy. Deputatii Trefort, Berzenzey, Samassa, contele Ladislau Ráday se verifica cu rezervarea tempului obincinuitu de reclametiune de 30 de dile.

Presedintele punte a se luă înainte sortirea deputatilor dupa diferitele comisiuni judiciale.

Secretariulu de statu Kerkápoly i pune pre măsă casei o propunere referitorie la recru-

tare si voiesce a se luă la ordinea dilei dupa desfăsurarea propunerii presente.

Presedintele ordină tiparirea si împărțirea propunerii. Ludvig intrăba pre Kerkápoly, déca a adus propunerea in numele ministrului? Secretariulu de statu Kerkápoly affirma acésta intrebare.

Dupa acésta se trece la cestiunile dela ordinea dilei: continuarea desbaterei speciale despre propunerea ministeriale asupr'a responsabilităției judecatorilor.

Referintele Szögyényi cetește partea IV. § 32 din aceea suna: "Delicta in contra disciplinei se judeca de judecatorii disciplinarii. Judecatorile disciplinari constau din 3 sectiuni."

Coloman Ghelyi propune amendamentul: Paragraful sa suna: "Delicta in contra disciplinei se judeca de judecatorie criminale ordinare cele competente."

Ministrul de justitia Horváth aduce din partea-si unu amendamentu, in urma căruia paragraful la cestiune si cei urmatori 33, 34 si 35 trebuie supliniti prin constructiuni cu totulu noue, iera cei-a-lalti, ce urmează mai tardiu trebuesc modificati forte multu.

Modificatiunea adusa de ministrulu de justitia suna:

§ 32 sa suna: "Delicta in contra disciplinei se judeca de judecatorile disciplinarii."

§ 33 sa suna:

"Asupr'a amplioatilor judiciali ce functiunea pre teritoriul judecatorilor reg. si asupr'a esportilor asupr'a curtilor judecatoresc reg. de instant'a prima judecatorii disciplinarii."

Curtea judiciale regia de instant'a prima că curto judiciale disciplinaria se formă din presedinte seu substitutul seu si din doi votanti.

Vice-presedintii, votantii, precum si fiscalii reg. si vice-fiscalii curtilor judiciale reg. de instant'a prima, apoi personalulu ajutatoriu si de manipulatiune a-i tablei reg. de judecatoria suntu subordinati judecatoriei disciplinarii a acelei table reg. de judecatoria, pre alu cărei teritoriu se afla oficiulu loru. Curtea judiciale formata astfelu constă afara de presedinte din 5 judecatori ordinari ai tablei reg.; presedintele ei e presedintele tablei reg. respective si in casu de impedecare presedintele de senatul celu mai aproape cu rangulu dupa list'a de denumire.

Asupr'a presedintilor curtilor judiciale reg. de instant'a I., asupr'a judecatorilor tablei reg. cu exceptiune a presedintelui si a vice-presedintelui aceloru din urma — asupr'a fiscalului superior regescu si asupr'a substitutului seu, in fine asupr'a personalului seu propriu ajutatoriu si manipulatoriu are curtea judiciale suprema reg. jurisdicțiunea disciplinaria, personalulu ajutatoriu si celu de manipulatiune inse alu curtilor de casatiune regesci e supusu judecatoriei disciplinarii a curtilor de casatiune regesci.

Curtea judiciale disciplinaria formata din curtea suprema judiciale cea de casatiune se compune din presedintii respectivi ai acestor curti, in casu de impedecare din presedintele de senatul celu mai aproape cu rangulu dupa list'a de denumire si din 6 judecatori ai curtilor acelora-si.

§ 34 sa suna:

"In privint'a judecatoricii disciplinarii asupr'a judecatorielor reg. de instant'a prima formăza judecatorii disciplinarii a tablei reg. forulu alu doilea si celu din urma de apelatiune; in privint'a judecatoriei disciplinarii asupr'a tablei reg. formăza acestu foru judecatorii disciplinaria a curtilor judiciale supreme regesci."

Acele afaceri disciplinare, in cari judecători a in prim'a instantia i compete curții judiciale disciplinare a curții de casatiune respective a curții supreme judiciale, se avizează in casu de apelatiune unei curții judiciale disciplinare, carea se compune din reprezentantii ambelor despartimenti ai curiei r. Aceasta curte judicale disciplinaria constă, asara de presedinte, din diece membrii cari apartin jumetate curții de casatiune, jumetate curții judiciale supreme.

Presidiul la judecători a disciplinaria lu pôrta presedintele curții de casatiune, pre carele in casu de lipsa lu inlocuieste vice-presedintele curții de casatiune.

§. 35 sa sună :

Judecători a disciplinaria asupr'a vice-presedintilor tablelor reg. asupr'a votantilor, vice-presedintilor si presedintilor ai curiei r., mai departe asupr'a fiscalului r. o exercită judecători a disciplinaria speciale.

Judecători a acăstă disciplinaria constă din 36 membrii, cari constau pre jumetate din vice-presedintii si judecătorii curiei reg. după ordinea denumirei lor; pre jumetate din optuspră-diece membrii, ce i va alege cas'a magnatilor din mediu oculu seu. Presidiul lu pôrta presedintele curții de casatiune, in casu de impedeccare presedintele curții judiciale supreme, respective vice-presedintele curții de casatiune. Ierà cându aru si acusatulu presedintele curții de casatiune, atunci pôrta presidiu presedintele respective vice-presedintele casei magnatilor. Curtea judicale judeca fără presedintele intr'unu senatul de doispradie; consemnarea numelor membrilor din curtea judicale se impartsescu mai inten acusatului si acusatorului si fiecarele din ambii are dreptu a posti fără sa spuna cauș'a, că sa remâna asara siése membrii, atât din sfrul judecătorilor cătu si din sfrul membrilor din cas'a magnatilor. Dêca partidele nu se folosescu de locu séu pre deplinu de acestu dreptu de recusatiune, ce li s'a concesu, atunci senatul respectiv se compune in privint'a membrilor curții judiciale din cei siiese membrii de rangul anteu după ordinea denumirei, in privint'a membrilor din cas'a magnatilor din acei siiese membrii, cari au capelatu cele mai multe voturi, respective, cari, stau in list'a alesilor că dinteiu. Aceasta curte judicale judeca definitiv.

Ministrul de justitia Horváth dice la motivarea amendamentului acestui a : „ca e basatu pre principiu : că judecătorile de instantia mai inalta sa esereiteze jurisdictiunea disciplinaria asupr'a judecătorilor de instantia mai de josu. Ca a satisfacutu pre diuometate, si cererei lui Tisz'a, de a dă legislativei judecători a disciplinaria asupr'a curiei; ca judecăteri a disciplinaria asupr'a membrilor curiei s'a predatu unei comissioni compuse din

membrii casei magnatilor si a numitel curți judiciale insa-si. Tisz'a a voită, că comissionea acăstă sa se compuna in părți egale din membrii casei de josu si acelei de susu. Acăstă inse nu o permite analogia legilor din 48; legile acestea concedu jurisdictiunea chiaru-si asupr'a ministrului acusatului numai casei de susu. De aceea postă lui Tisz'a nu se poate implini pre deplinu, fără de a valentă analogia legilor din 48.

Observându Irányi, ca primirea amendamentului acestui a involvă o modificare principale a propunerii se decide a se tipari amendamentul si a se avisă sectionilor, ierà consultarea propunerii se suspendă pâna atuncea.

Brasovu, 3/15 Octobre 1869.

Morțea ne rapă ierà unu neguțitoru din familia cea mai dintăiu de aici. — Domnul George George Ioanu, cetățenu proprietarul in etate de 65, de ani, susțin bunu si român nationalistu, cadiendu intr'u morba greu, cu care luptându-se patru septamâni, in 8/20 Octobre supunându-lu si-au datu susținul adormindu in Domnulu. Acestu adormit doritoru de a remană viu, zelosu ca si atunci, cându va lipsi elu dintre cei a-i lumei acesteia totu se poate fi de ajutoriu, cu revna de a pute fi in locul alu doilea lângă nemuritorulu Iugă si-a, pregătitu spre acăstă vietiua lui prin fapte. Repausatul acesta afara, ca contribu la totu ce se ivi pentru cultur'a naționale si radicarea bisericei noastre prin ajutorie si tipariri de cărti, contribu in tre cei din rendul intăiu la radicarea zidiriloru gimnasiale si la deschiderea claseloru gimnasiali la salariile profesorali, cari sume si fapte le va insira istoria acestui institutu. Lângă acestea repausatul inainte de a se bolnavi greu daruî douăzeci de mii si vre-o cinci sute fl. v. a. la sfundu dăruitu si depinsu sub ingrijirea esoriei scoolare de nemuritorulu seu frate senatorulu Constantin Ioanu. Prese tôte apoi înim'a cea pre buna a acestui fericit a indemnăt pre unu publicu numerosu de aici sa se ostenescă intru petrecerea lui la mormentu in 11/20 Octobre a. c., la care a participat corpulu profesorulu cu junimea studiosa, corpulu comercialu si alu cetățenilor de mai multe clase de membri din deosebite națiuni, facandu-i onoreea cea de pre urma, iau insocită scrieru lui pâna susu la biserică Sântei Treimi pe Tocile, unde că fundatoru alu ei are si cript'a familiare, aici facandu-i-se servitiele de immortentare de către 16 preot; după cari domnul Protopopu Iosif Baracu rostindu unu necrologu, prin care descrise vietiua omului in faptele acestui fericit barbatu, se imortentara.

La mormentu D. neguțitoru Diamandi Manole lasa esprezzione simtieminteloru sele si a

mai multor' fatia cu acăstă perdere o unui membru alu corpului neguțetorescu nobilu de inima, care au sciuțu a se ingrigi ca murindu totu sa re-mâna viu. — Adeveratul, ca nu numai si-au pregătitu o vietiua nouă dura si-au lasat urmatori pre vechi, cari sa-lu pomenescă, cari in totu anulu la S. Sofia sa-i seversiesca rugaciunile de pomenire si sa sia intonat de bineficatoriu si nemuritoriu. Fia-i tieran'a usioră!

Domnule Redactoru! In M. Osiorheiu s'a formatu unu comitetu in caus'a Tofalenilor spre a primi ajutorele incuse dela marinimosi contribuenti, cari voru grabi cu ajutorele loru pentru ajutorarea Tofalenilor.

Ofertele sa se tramita domnului presedinte alu comitetului Demetriu Fogarasi negotiatoru in M Vásárhely.

Comitetul este formatu din urmatorele persoane: dlu negotiatoru Demetriu Fogarasi presedinte, dlu negotiatoru Josefu Fülep casieru, dlu Partenie Trombitasius protopopu gr-or. Vasiliu Hosu cooperatoru gr-or. Kováts Aronu preotu gr-res.: că membrii, si Nicolau Cordea concipientu advocatul că notariu.

In 1 Novembre a. c. s'a impartis Tofalenilor in M. Vásárhely in curtea ospetăriei Klein Samuil adeca publice, prin dlu dr. Ioane Ratiu si comitetului susumentionat urmatorile sume:

- a) 4000 franci in napoleondori tramisi prin dlu C. d. Roseti din Bucuresci subscriptiunea românu.
- b) 50 fl. v. a. tramisi prin dlu Alessandru Romanu redactorele „Federatiunei.”
- c) 40 fl. v. a. prin dlu Babesiu redactorele „Albinei.”
- d) 31 fl. 70. v. a. totu prin dlu V. Babesiu.
- e) 14 fl. v. a. prin dlu A. Densusianu.
- f) 42 fl. v. a. prin dlu I. Hodosiu.
- g) 45 fl. v. a. dela duii canonici din Lugosiu.

Pre cari primindu-le aducu multumita publica marinimosilor contribuenti si conlucratori pentru adunarea ajutoreloru

In fine observezu, cumca sumele netramise pâna in 1-a Novembre se voru impartis cu celea in currende de aci incolo in lun'a venitorie si asiă mai departe in tota lun'a odata.

Alu onoratei redactiuni.
Vásárhely 3/11 1869
Stimulatoru Nicolau Cordea si notariul comitetului in caus'a Tofalenilor.

FOISIORA.

Frumosulu la obiecte si frumosulu la fapte.

(Capeta.)

O parte insemnata a opuriloru lui Cant trădăia despre filosofia practica in partea intitulata: „Critică ratiunei practice“ spre distingere de ceea-lalta parte „Critică ratiunei pure.“ Aci este de a se insemnă, ca Cant distinge o ratiune inascuta omului că facultatea de a cuprinde lucrările in cunoștința loru causală, in existența loru ca atare, si intre ratiune de asemenea inascuta că facultate de a pricpe, ce este bine si reu in manifestatiunile omului, pre carea o numesce ratiunea practica. Virtutea este după Cant puterea aceea de a urmă cum ne prescrie a căstă ratiune practica, si este insemnata cu numele „libertate“. Cuventul „libertate“ aici si asta recăificarea in aceea, ca, după ce ratiunea practica a recunoscutu ce-va de bine, pâna la execuțarea binelui are sa se elibereze inca de preocupatiunile individuale precum passioni, mania, sensualismu, sympathia si alte multe, care laru puté impedeccare la realizarea acelui bine. Ratiunea practica cere „cu unu imperativ categoricu“ in casurile concrete că asiă sa urmedia si nu altintrelea.

Schitarea acăstă in lineamentele cele mai generale despre Cant ajungendu spre scopulu luat aici, voiu trece la Herbart, care mai multu că toti filosofii a aratatu resultatele cele mai mari, prin o

cercatare profunda si critica. In specie accentuediu acă critica profunda, pentru ca elu procede in fundarea sistemului seu intr'unu modu critiku nemijlocitul dela Cant. Inainte de tôte arunca intrebarea lui Cant, ca ce garantă ratiunei practica ca tocmai aceea ce numim bine este de a se urmă si nu reu? Care este criteriul ca binele trebuie facutu si nu reu?

Acestu criteriu Herbart nu-lu asta la Cant exprimatu, macar asiă de aproape este. Criteriul bineloi si alu reului — dice elu — este placerea cu care ne impressiună a binele si displacerea, ce o simtimu la reu, va se dica o judecata estetică, ce in urmă simtimu esteticu urmează după fia-care fapta, este insasi regulatòria de fapta. Fapta cea buna ne remunerăda cu placerea ce simtimu la ea, ierà cea rea ne pedepsesce cu displacerea ce simtimu.

Din aceste principii sustinute de elu se vede ca la densulu Ethica séu morale nu esista că sciintia de sine statutoria, ci elu tractédia acăstă că o parte a esteticiei. Iupa elu binele la fapte este ceea ce este frumosulu la obiecte; acăstă se constată si prin usulu vulgaru, căci se dice de o parte de multe ori in locu că este buna: este frumosă. O atare judecata emanédia nemijlocitul din impressiunea totală, ce ne-o da referintă a faptelor in urmă a simtiului esteticu, care face sa placa séu sa displaca. Elu (Herb.) a datu prin acăstă asiă dura o directiune cu totulu nouă morale filosofice. Amuviu la frumosulu obiectelor, cum arata conditiunile sub care place séu displace, care reguli nu suntu altu ce va fără nisice judecăti abstracte es-

ticite, tocmai după analogia aceea asta elu condițiunile si ale frumosului la fapte, care suntu judecati estetice abstrase asupr'a faptelor. Precum la obiecte si formădă elu uno idealu alu frumosului, si după acestu idealu taxédia obiectele in privint'a frumosului, ca mai multu séu mai putienu frumosé, tocmai asiă si pre terenoulu morale se radica la uno idealu, după care judeca faptele omului, facandu asemenare incătu corespunde o fapta concreta acelu idealu. Acestu idealu si-lu formăza prin abstragerea unor idei practice din judecătale, ce se facu asupr'a faptelor. Prese totu asta densulu cinci idei practice, la care tôte deodata are sorespunda o fapta, pentru că sa placa resp. sa sia frumosă. Aceste idei le produc aci fortele presecurtă:

- a) Libertatea, după care trebuie se sia cineva constantu in propusurile sele si consequentu in executarea loru, pentru ca acel'a place la toti, ierà contrariulu displice.
- b) Deseversirea, care pretinde resolutiune si nu tamendare in fapta. Căci acelu erou, a cărui vietiua este unu siru de vitejii si lopte castigate in resboiu, place la toti, ierà acel'a, care se spară de umbr'a sea, displice.
- c) Dreptatea, care pretinde că omulu sa nu sia palat. Judecătorulu dreptu place, ierà celu care se lasa a se corupe, displice.
- d) Cuvintu a séu ecuitatea, carea se deosebesce de dreptate, macar ca ambe in usulu vulgaru se confunda un'a cu alt'a, pretinde că fia-cărui sa i se resplatésca după faptele lui asiă d.
- e) déca unu talhariu a omorilu pre cineva,

Despre caletori'a Maj. Seie imperatului in Orient, ceteru in „Adunarea Natională“:

Majestatea Sea Franciscu Iosifu, imperator al Austriei si rege apostolicu alu Ungariei, in caletori'a sea la Constantinopole, Ierusalimu si Suez sa coborit pre Dunare dela Baziasu pâna la Rusciucu, unde ieri a ajuns la 9 ore dininéti'a, si la 11 ore inainte de amédi a urmat a caletori mai departe pre calea serata Rusciucu-Varn'a.

Maj. Sea, in acestu voiaj este insocit de contele Beust, cancelariulu imperiului, contele Andrássy, primulu ministru alu Ungariei, D. de Pleiner ministru de comerciu, mai multi inalti demnitari a-i curtieri imperiale, capi de servitie administrative si militarie, adjutanti in periali, compunind o suita de mai multu de 40 persone. Caletori'a dela Baziasu pâna la Gur'a-Vâiei, s'a facut pre vaporele companiei de navigatiune austriaca, cându mai mari, cându mai mici, dupa starea apelor Dunarei. La Gur'a-Vâiei Maj. Sea s'a imbarcat pre batelulu posta Sofia si a impreuna cu ministrii si primii sei functionari iera remasiti'a suitei s'a imbarcat pre batelulu Friedrich. I. S. Domnului Romaniei, informatu ca Maj. Sea imperatulu avea a trece dealungolu tiermurilor nôstre dunarene, a fostu insarcinat pre D. ministru Cogalnicén de a merge pâna la hotarul Romaniei la Verciorov'a spre a intempiu pre M. S. si a-lu salutá in numele Domnului si alu Romaniei, pentru bun'a sea venire. Informatu despre acésta M. S. a binevoit a ordoná că flotila imperiala sa se oprésca la Verciorov'a. Aici debarcaderea era impodobita de o parte cu colorile imperiale negru galbenu, de alta parte cu colorile tricolore romanesce; la capulu debarcaderei era radicatu unu frumosu pavilionu incungiurat cu drapele ale ambelor state. De amendoue pările debarcaderei erau insirate detasamente de artileria, de graniceri si de dorobanti si unu mare numern de locutori. Oprindu-se vaporulu, Maj. Sea in uniforma de generalu, s'a eborit mai intâiu singuru D. cavaleru Zulauf, agentu diplomaticu alu M. S. imperiala si regale in Roman'a, care accepta pre Maj. Sea in capulu debarcaderei, a presentat Maj. Sea pre dlu ministru Cogalnicén. Dupa o mica convorbire cu dlu ministru, Maj. Sea urmatu de ministri si de suit'a sea, a intrat in pavilionu, unde primariul orasului Severinu a avut onore a presentá Maj. Seie pâne si sare, semnu alu ospitalitatiei române. Maj. Sea a binevoit a multiam pentru bun'a primire; pre urma D. Cogalnicén a presentat Maj. Seie pre capii autoritatilor administrative si militarie. Dupa acésta M. S. a binevoit a trece in revista detasamentele de trupe in sunetul tunurilor. Asabilitatea si infatisarea cu totulu binevoitoria a imperatorului atragendu-i simpathiele privitorilor,

Maj. Sea a fostu aclamatu cu repelite urari de „Viyatu, imperatorulu.“

Dupa invitatiunea ce adjutantulu generalu imperialu, contele de Bellegarde, i-a facut, in numele imperatorului, D. ministru Cogalnicén a avut onore a insoci pre Maj. Sea pre vaporulu seu pâna la Rusciucu.

La Gur'a-Vâiei ambele vapore s'a oprit, pîntra ca M. S. sa se imbarce pre batelulu posta Sofia. Aici debarcaderea era asemenea impodobita. M. S. a binevoit iera-si a se coborit pre pamantul Romaniei, si la desbarcare a fostu salutat de o divisie de artilerie si de unu batalionu de venatori cu musica in capu esecutandu inimul nationalu alu Austriei. M. S. a trecut in revista trupele; si in timpulu reimbarcării M. S. a binevoit a convorbii cu deosebitii functionari, oficeri si notabili români. Caletori'a a urmat apoi neintreruptu si noapte pâna la Rusciucu. M. S. a pornit dela Gur'a-Vâiei Marti, la un'a ora dupa amédia, si ieri Mercuri la orele 9 de dininéti, era si ajuns la Rusciucu. Tote orasiele si salele de alungulu Dunârii române, dela Virciorov'a pâna in satul Giorgiului, au rivalisat intre ele prin arcurile de triumfu si salutările cu musica, cu detunari si cu vivate, iera in timpulu noptii prin luminatile, ce au facut in onorea augustului caletoriu; numerose detasamente de graniceri erau insirate de alungulu Dunârii. O canonada care nu avea sfarsit a salutat flotila imperiala in totu percursorul dela Verciorov'a pâna la Giurgiu. La Severinu cortegiul imperialu a fostu salutat de batelulu român, Stefanu-celu-Mare si de tote vasele române pavoasate serbatoresce. Tote porturile Romaniei, Izlasu, Bechetu, Turnu-Magurele, Zimnicea si chiaru pichetele granicerilor erau iluminate; din tote insa Calafatulu s'a deosebitu mai multu. Acestu orasiu, care datoresce repede sea desvoltare inteligintii si industriei propriei sele populatiuni era unu adeverat monte de focu.

Inaintea Giurgiului, in momentulu cându flotila imperiala i-si schimba directiunea spre a putea desbarca la Rusciucu, o baterie de artilerie româna, o companie de graniceri, tunurile si matrosii batelului Roman'a au salutat pre M. S.

La Rusciucu si chiaru in capulu desbarcaderei principale Dimitrie Ghica, presedintele consiliului de ministri, insocit de colonelii Solomonu si Racovita, avu onore a presentá M. S. o scrisore autografa din partea I. S. Domnului Romaniei. De si incongiurat de antei demnitari ai imperiului otomanu, intre cari marele vizir Ali-pasia, de-si grabitu de a-si continua caletori'a M. S. totusi a avut graciosa bunavointia de a conversa indelungu timpu cu primulu ministru alu Romaniei; si luându-si congedu prin o strângere de mâna, i-a multumit

pentru buna-primire ce a intempiu de a lungulu tiermurilor nôstre.

O asemenea primire era naturala; ea intra in sentimentele ospitaliere si in marele interese ale Romaniei, cari suntu de a trai in cea mai buna armonie cu unu puternic statu vecinu cu care tiert'a nostra are atatea intime si importante legaturi.

Protocolul.

Adunarei generali a Asociatiunei nationali arădane, pentru cultur'a poporului român, pre anulu 1869/70, alu Asociatiunei alu VII-lea.

Siedintie a II. tienuta sub presedintia domnului vice-presedinte Sigismundu Popoviciu in 21 Augustu 2 Septembre 1869 in localulu indatinat.

Nr. 5. Dupa cetirea si autenticarea protocoului siedintei I, la declararea notariului Vincentiu Grozescu, ca nu poate asiste pâna la finea siedintei, — acel'a se substitue prin Custante Gurbanu, teologu absolutu.

Nr. 6. Conformu programului adunării, se citesc reporturile singuraticelor comisjoni, emise in siedint'a precedente; in firul acestui ordine, reseintele comisjonei emise in meritulu esaminarii reportul generalu alu directiunei, domnulu Simionu Popoviciu Deseanu, citesc reportul comisjonalu, alaturat sub A.) in care propune a se aproba reportul generalu, astându-se in consonantia cu protocolele siedintelor directiunali de preste anu, asemenea si cu actele singuraticelor oficiale ale directiunii; cătu inse pentru acei colectanti ai asociatiunei, cari in intielesulu reportului generalu nu au corespusu din destulu missiunei lor, comisjonea propune a se inlocui prin alti barbati mai zelosi, iera in privinta stipendiarii, — pentru incunjurarea anomaliei, ce s'aru poté ivi — se propune, ca directiunea sa se restranga numai la perceptiunile corinte anuali;

Propunerile acestea ale comisjunei, adunarea le primește, esprimându recunoscintia directiunei pentru acurateti'a observata in agendele sele.

Nr. 7. Comisjonea pentru censurarea socotei perceptoare si a celei privitorie la lasamentul repausatului Iova Cresticiu din Siri'a, reporteaza sub B: ca a astat ambele corecte; deci propune, ca atât perceptoriu, cătu si fiscalulu directiunei, se fie absolvati de responsabilitatea ulterioara; iero in manipulare propune procedura a retata mai susu la reportul generalu alu directiunei; sum'a realisata de 2044 fl. 86 1/2 cr. din lasamentul lui Iova Cresticiu, propune a se alatură cîtră fundulu capitalu si a se manipua conformu regulamentului sustatoriu; in privinta sumei de 48 fl. 50 cr. neadusi in curat, doresce a se indrumă directiunea, ca se faca pasii ulteriori spre licuidare.

Adunarea primește propunerea comisjunei si o ridică la potere de conclusu.

Nr. 8. Comisjonea pentru facerea preliminariului pre anulu administrativu 1869/70, asternute sub C. urmatorulu elaborat in tipu de proiectu bugetariu:

I. Venitele.

- Restul casei cu finea anului 1868/69. 1851 fl. 72 cr.
 - restul din balulu nationalu in anulu trecutu 83 fl. — cr.
 - percentele lasamentului Iova Cresticiu 122 fl. 69 cr.
 - percentele de dupa ofertele membrilor fundatori 72 fl. 65 cr.
- Sum'a: 1330 fl. 6 cr.

2. Straordinarie:

- restanta 7250 fl.
 - venitulu sperativu dela membrii noi 1400 fl.
 - venitulu aprosimativu din loteria 2000 fl.
 - venitulu balului de estu timpu 200 fl.
- Sum'a: 10,850 fl.

Deci venitele la olalta

faci 12,180 fl. 6 cr.

II. Erogatiunile:

- Ordinarii: anulu trecutu 900 fl.
- salariulu notariului 600 fl.

se nasce o displacere nascuta din conturbarea statului de mai inainte, la care respectivulu n'a fostu indrepatitul caci de siguru elu nu poate luá cui-va aceea ce nu ia datu (aci viétia). Fapt'a pâna atunci displace, pâna cându nu s'a restaurat „status quo ante“. In casu concretu „status quo ante“ nu se poate restaura, deci unu equivalentu detiermuritul de alintreile că resplatoriu indiferent, la care de s'aru puté unu meteoru cadiut pre capulu lui său unu fulgeru din aeru aru corespunde mai bine. Acésta nu se intempla, deci judecatorulu resplatesce. In fine a cincea idea practica este:

c) Buna-voint'a, dupa cave sa nu sia cine-va impetrut la inima, invidiosu bucurându-se de pagub'a deaprópelui; caci Nero imperator romanu displace pentru purtarea sea tiranica pre lângă Titu, care cându nu puté face ce-va bine eschiamă: „diem perdidii“ si care pentru purtarea sea s'a numit „amor et deliciae generis humani.“

Aci aru puté cine-va pune intrebarea, ca care suntu membrii, ce facu referint'a frumosului (caci omu amintit in parlea generale a acestui tractat, ca numai la o referint'a de mai multi membri poté fi vorba de frumosu său urtu in sensu esteticu). Referint'a acésta o astănu la ide'a dreptătiei, ecuitătiei, bunei vointie etc. intre vointiele mai multor omeni asiá d. e. dreptatea este o judecata abstrasa din referint'a mai multor vointie a omenilor, daru nu in unul si acelasi individu.

Déca esamenâmu, ca cum se are acestu moralu rationalu la celu crestinescu pozitivu, apoi ne

convingemu ca esista o deosebire in principiu, iera in resultatele sele conglasuiescu. Deosebire in principiu, pentru ca de criteriu alu binelui si al reului se face gustulu esteticu manifestat prin placere sau displacere; moralulu acesta rationalu si forméza unu idealu, dupa care sa se orientedie omulu, iera moralulu crestinu cunoscce acestu idealu „a priori“, care si pasiesce că autoritatea deoblegându a urmă lui. Esista conglasuire, in privinta cuprinsului si a resultelor ambelor moraluri, pentru ca ideile practice desvoltate sub a, b, c, d si e, ale idealului, pre care filosofulu nisuesce a-lu astă, este numai o traduere a idealului, pre care moralulu crestinu 'lu are a priori si lu cunoscce sub insusirile: săntu (a), perfecto (b) dreptu (c), dupa fapte resplatoriu (d) si bunu (e). Moralulu religiunei se are la placerea ce se simte la o fapta buna si pre carea Herbart o radica la principiu, c-totulu indiferentu. O autoritate, pre carea celu religiosu o cunoscce ii demanda se faca bine si nu reu, pentru ca insasi aceea autoritate este buna; si déca este vorba de o placere dupa seversirea faptei bune, apoi acesta se deosebesce de placerea simtita in sensu esteticu in isvorulu ei. Placerea estetica dupa Herbart este scopulu finalu alu faptei, iera placerea dupa saversirea faptei bune la celu religiosu este numai o accidentia isvorata nu din fapta nemijlocit, ci din coresponderea la aceea, ce demanda legea. Placerea estetica este remuneratore de fapta si prin urmare regulatòria dc fapta. Remuneratiunea religiosului pentru fapta buna este transcendental.

Sect. 3 Nr. 4022—1869.

Publicațiune

despre tractare prin oferte spre asigurarea trebuintei materialilor și requisitelor pentru c. r. depotii materialilor carorii militaresci in Klosterneuburg, Marein, Prag'a, Drohobyer și Alb'a-Jul'a dela 1 Ianuarie pâna la finea lui Decembrie 1870.

Trebuintia cuprinde: otelu și feru, cuie și surupi, lantiuri, cercuri și catarame, piele, pândia și funii, carbune, materiale de oleu și vasea, lenne de caru, părțile constatațoria de hamuri și alte unele.

Mai incolo: reparaturi de ilau și surupi stricati, că și taiaturi de pile deosebite de nou.

Industriile, care voiesc a se impărtasi prin ofertele acestea potu vedea condițiile mai de aproape, că și cantitatea trebuintei la unul din depotile materialilor susu numiti, său la comanda carorii milit. a terei, unde se voru areta și mustrele articilor sigilate de liseratu.

Intreprindetorii potu pune ofertele loru, ori pentru article deosebite, ori pentru mai multe, sau pentru trebuinta unui, ori a mai multora, ori depotilor tutuitoror.

Ofertele sigilate indiestrate cu vadiile prescrise au de a intră pâna in 16 Novembre 1869 înainte de amidi la 11 ore la comanda respectiva a carorii milit. a terei, unde se voru face deschiderile comisjonale la ora numita. Intreprindetorii au dreptu a fi de fatia la deschiderea ofertelor.

Ofertele ajunse după terminul mai susu determinat nu se voru consideră.

(21—1)

Sabio, 2 Nov. c. n. 1869.

In siedintia ordinară a comitetului Asociatiunii transilvane tenua in 2 Novembre c. n. a. c. s'a conferit urmatörile stipendii și ajutorie:

1. Unu stipendiu de 300 fl. v. a. destins pentru unu tecnicu s'a conferit lui Nicolau Galu ascultatoriu de tehnica la Universitatea din Pest'a.
2. Unu stipendiu de 50 fl. pentru unu realistu s'a datu lui Nicolas Fogorosiu studente in V clase la scol'a reala de aici.
3. Unu ajutoriu de 50 fl. pentru unu sodal, ce voiesce a se face maestru s'a datu lui Lazaru Ritivoiu sodal de lacatariu de aici.
4. Două ajutorie de căte 25 fl. v. a. pentru doi invetiacei de meseria s'au datu: lui Ioan Tohati invetiacei de ciobotaria in Bistritia și lui Iosif Covrigu invetiacei de pantofariu aici.

(20—2) Concursu *

Unu stipendiu alu Asociatiunei transilvane pentru lit. și cult. pop. rom. de 50 fl. v. a. destinat pentru unu gimnasistu au devenit vacantu, pentru a cărui ocupare se deschide concursu pâna in 30 Novembre a. c. st. n.

Concurrentii se producă:
Atestatu de botezu, de seracia, testimoniu scol. de pre anulu scol. trecutu, și atestatu de inscriere și frecuentatiune pentru an. scol. 1869/70.

Sabio 2 Novembre 1869.
Comitetulu Asociat. transilv.

* Diuariele române patriotice suntu rogate a publica și ele acestu concursu.

Concursu.
Devenindu vacante postulu de ingineriu pentru districtul Fagarasului cu resedintia in Fagaras, cu salariu anualu de 500 fl. și unu pausialu de 50 fl. v. a.; se scrie concursu pentru implinirea acestui postu pâna in 10 Decembrie 1869.

Competitorii sa-si asterna suplicele documente eventuale și cu certificate de servitul indreptate la Universitatea districtului Fagaras. — Se cere cunoscintia limbilor patriei și cu deosebire acelei române.

Dela presidiulu districtuale.
Fagaras, in 1 Novembre 1869.

(22—1)

c) arend'a localitatii direc-	260 „
d) pentru lemn de incal-	70 „
e) pentru lumini	20 „
f) pentru servitoriu	100 „
g) pentru spesele cance-	
lariei și postali	40 „
h) prenumeratiunea diur-	
naleloru	100 „
Sum'a : 2,090 „	

De unde substragendu-se
spesele ordinare 4330 fl. 6 cr.

resulta unu plusu de acoper-

ritu de 159 fl. 94 cr.

2. Straordinarie.

a) stipendiile	900 fl.
b) pentru cărti pre sem'a	
bibliotecel	100 fl.

Sum'a 1000 fl.

Deci din venitele straordi-

narie 10,850 fl.

substragendu-se erogati-

unile straordinarie 1000 fl.

resulta unu capitalu de 9,850 fl.

din care mai acoperindu-se

plusulu ordinariu de 759 fl. 94 cr.

remâne activa sum'a 9090 fl. 6 cr.

Acestu proiectu și respective elaboratu alu comisiunie, adunarea lu statoresce de preliminariu pre anulu administrativu 1869; impoterindu-se totudeodata directiunea a face spesele necesarie pentru incasarea și licuidarea ulterioara a ofertelor și preste sum'a preliminata sub liter'a g) ca spese ordinarie.

Nr. 9. Se citescu reporturile comisiunie e-mise in caus'a motiunilor de sine statatorie. In meritul recercării din partea 'societătiei „Romani'a" pentru concurintia la medilócele trebuieniose in interesul deplinirei și dotării unei docenture de limb'a româna la universitatea de Vien'a și anume: la intrebării societătiei atinse 1) cum s'ară poté mari remuneratiunea pentru docentura pâna la un'a suma convenienta? 2) fire-aru asociatiunea in stare să pleca de a contribui și ea la sustinerea acestei docenture? 3) bine-aru și a se recercă și consistoriul gr. or. din Bucovin'a pentru sistemisarea unui salariu anualu din fondulu religionar in spre acestu scopu? precum și la intrebarea, ca concurge-va asociatiunea la alegerea și recomandarea individului aptu spre deplinirea acestui postu? — comisiunie propune, ca asociatiunea sa se dechiare promta de a concurge la alegerea și recomandarea unui individu pentru docentur'a limbei române înfiintiande la Universitatea de Vien'a, in datace procedur'a alegerii in sensulu propunerei facute de societatea „Romani'a", va fi normisata de către autoritatea competinte; spre care scopu se fia delegata pentru totudeun'a directiunea asociatiunei cu deplina impoterire; — propune mai departe, ca adunarea se recerce pre onoratulu consistoriu gr-or din Bucovin'a, ca incătu i va fi cu potentia, se asecure óre-si care ajutoriu pentru imbutatirea dotarei acelei docenture; incătu inse atinge cererea d'o concurgere materiale din fondulu Asociatiunei pentru marirea salariului docenturei de sub intrebare, comisiunie — cu privire la medilócele actuali simte nepotint'a de a satisface recercării.

Intru deslegarea acestui obiectu, se adopța propunerea comissionale.

Nr. 10. S'a cititu reportulu comissionalu referitoru la motiunea facuta de Custante Gurbanu, pentru înfiintarea institutelor de educatione domestica pentru tenerimea româna studiosa, și pentru redicarea unui pensionatu centralu pre sem'a fetelor române; in care privintia comisiunie afla de bine a se luă motiunea la notitia, pâna cându asociatiunea va deveni in mai placuta pusetiune materialie.

Se adopța și ie la cunoscintia.
(Va urmă.)

Varietati.

* Una telegramu din Cattaro adresat la "Fr. Bl." inscintiadie, ca in 2 Novembre c. n. a fostu o lupta la Zuppa, in care a cadiutu dintre soldati 1 mortu și 2 raniti. Nóptea a aprinsu unu

tradatoriu magazinulu de proviantu din Zara, in care se afla slanina, farina, cafea și zaharu. Tote arsera dimpreuna cu casele invecinate. Trupele săliu a stinge. Primariolu din Risano, unu rebelu de frunte fu prinsu; in 3 Nov. s'a mai tenu tu o lupta, a cărei rezultat nu se scie; mai mulți rânti a sositu in Cattaro. Artileria a bombardat o biserică aproape de Cattaro, in care se aflau insurgenți ascunsi. FML. Lochmus, care a fostu odină ministru de resbelu sub Archid. Iohann a sositu. Morti pâna acum suntu 37, rânti 95. Soldati suntu in stare buna și plini de curagiu. —

* Miercuri sér'a in 22 Oct. s'a escatu in comun'a Rotu, in cerculu Miercurei, focu, care a prefacutu edificiele la siese economi in cenusia. La unii sa dice, ca li-au arsu și cai, porci și alte vite. Caus'a erumperei inca nu se scie. Nu se poate recomanda destula grigia, cu deosebire omenilor de pre sate, unde focul afla asiá usioru materialu arditoriu, in imblarea cu acestu elementu, carele negrijindu-lu preface într-o clipita tota muncă și trud'a de cătă va ani in cenusia.

* (Deschidere) intâiului drumu feratu in Roman'a pre linii a dintre Bucuresci și Giurgiu se intempsa in dumineacă trecuta in 19 Oct. Inaugurarea drumului feratu se facu după o programa oferita. Ministru-presedinte, Dimitrie Ghica in absența domnitorului dimpreuna cu cei-lalți membrii ai cabinetului se dusera la 10 ore in a. la Gara Filaretu, și acolo fura primii de intreprindetorii și funcționarii de drumu. Mitropolitul Din Bucuresci inaugura deschiderea prin tienerea unui servit u dinu in sal'a dela curtea drumului feratu pentru a multumii lui D-die, ca au reusită acăstă intreprindere binefacătoare. Indata plecă apoi nau trenu, ce stă gât'a impodobit, in care se suira dnii ministrii, dnii consuli ai puterilor straine și alti invitați, și la 12 ore ajunsera la Giurgiu unde era preparat unu dejunu. Dupa o jumetate ore plecă unu alu doilea trenu și apoi ambele se internara la Bucuresci.

* Paterulu Hiacintho in America. Diuariele americane aducu scirea despre sosirea p. Hiacintho in America in 18 Sept. Inca nu desbarcase de pe naia și-lu să caută unu reportatoriu alu fōiei „New-York-Times." Acesta lu gasi pre naia cu o carte de rugaciuni in mâna, și se recomanda și începă o coavorbire, din care intelese, ca p. Hiacintho a venit, că sa cunoască tîr'a și omenii, insa nu va petrece, fără dôue luni in America. Abia se asiediasse paterulu la otel și reportatoriu și veni spre ai face vizită. Aci astă insa o concurintia mare; celu putinu o sută de reportatori dela diserte soi se aflau in sal'a otelului și siepte servitori fugiau mereu pre trepte in susu și in josu, duceandu paterului Hiacintho carte de visita și bilete, in cari lu rugau pentru „coavorbire." P. H. carele nu cunoscă molestarea, ce intempina pre omeni renomiti la sosirea loru in America, acum vediu, cum stau lucrurile și nu primi pre nimenea. Reportatorii insa nu se descuragiau prin acăstă și voiau a-i face vizita cu totii dimpreuna, dela care faptu i retinu numai ospătarulu, facandu-i cunoscuti cu regulele ospătariei, de a nu molesta pre ospeti.

* (Triat in o noapte) a continutu o sticla, ce valurile mărei, aproape de Aberdeen, a aruncat pre malu. Ună bucată de papiru s'o aflatu in ea, și pre elu era scrisa eu tiezura urmatörilei cuvinte: „186 — Aug. 4. Naia „Hindoo" a suferitua neusfragu. Cu totii ne aflăm pre o luntrită. Optuspre-diece insi oru morit u dejă de fome; eri anu mâncau unu cîne, și cu acesta amu consumat ultimul restu a viptului. Mortează sigură; sperămu, ca sfatorul acestoru să le vadă publicitatea. Henderson, conducător.

(Fam.)

* (Multiamită publică) Domnule Redactoru! Bine-voiți a dă locu urmatörilei stre de multiamită in pretiuitul d-vostre jurnalu: Subscrisii nefericiti locuitorii din Tofalău cu animile sfasiate de durere și ochii plini de lacrimi aducemul cea mai umilită multiamită tuturor bine-facatorilor care in tempulu suferintei noastre nu si-au uitat de noi nici au intardiatu a suruge cu denariulu intru ajutorirea noastră.

necajitii: Petro Moldovanu, Iacobu Sabeu, și Simeone Simonu, in numele comunei.